

Amatér a profesionál

Jaromír Homolka

Karel Valter byl vlastně samouk, neměl žádné „odborné“ školy. Jako vystudovaný učitel začal fotografií a kresbami. K malbě se dostal skrze českobudějovickou *Linii*, o které napsal knihu a která je také hlavním pramenem této počáteční fáze jeho tvůrčí dráhy; a ovšem jeho životopisný návrh, literární skica, asi není bez užitku srovnat tyto dvě literární „vyznání“. Učitelem zůstal až do konce života, odtud jeho četné přednášky a veřejná vystoupení i literární projevy.

Hledáme-li, co ho vedlo k malířství, můžeme snad rozlišovat důvody vnější, jako je členství v *Linii* a styk s některými jejími významnými členy – malíři, jako byl Pitermann a jiní. Především ale, byly tu ve hře také důvody vnitřní; talent uložený v něm, který se proklubával zevnitř ven.

Pro Valtera byla charakteristická zejména potřeba malovat, neustále rozhodněji se prosazující, zabírající posléze celou jeho aktivní činnost. Bylo to v něm velmi hluboko a nepotřebovalo to zvláštní zdůvodnění, bylo to jako dýchání, jako vrozený rytmus, který propojuje člověka s ostatní přírodou a vesmírem.

Byl v něm ale i stále přítomný diletant a samouk, trvale přítomná potřeba neustále se učit, neustále poznávat nové. Ještě ke konci života pro sebe objevil knihy malíře Paula Klee. Jsou to dvě strany téže mince, Valter učitel a Valter věčný žák. Jeho stále přítomná potřeba ujišťovat se, že vyjádřil to, co chtěl, že tentokrát to skutečně vyšlo. V tom vlastně spočívá celá podstata jeho hledání a nalézání té „*Pravé chvíle*“, v níž se naplno setkává jeho hledání s realizací. To byly křehké momenty, kdy byl celou svou bytostí „*u toho a v tom*“. Šťastné okamžiky...

Bylo to v něm, i když už byl dávno profesionál a velký malíř, jeden z největších, kteří tehdy u nás působili. Neznamená to ovšem, že on sám to myslel a viděl „*správně*“, že měl

svou tvorbu plně ve svých rukou, že šlo o tvorbu bez nezdaru a bez rizika. Plně ji měl v rukou jen v té krátké chvíli, když téma a tvar “cítit“ (co je to vlastně umělcovo “cítění“...).

V tomto neustálém zvažování, ujišťování se, ověřování, zkoumání, hledání a nespokojenosti, která jen podněcovala další hledání, v tomto tajemství lidského typu Karla Valtera, je skryto (alespoň si to myslím) též tajemství jeho mládí. Čas neúprosně běžel a Valter stále maloval a stále hledal. Pravý horní roh jeho obrazů je vlastně symbolem jeho umění. Obraz odplývá do dalšího obrazu, nemá to konec. Ještě starce, neustále malujícího, vystihuje tento trvale přítomný nepokoj a nespokojenost.

Zdá se mi, že Valter patřil k tomu vzácnému a přece velmi výraznému lidskému typu, který označovala antika zvláštním spojením dvou hraničních protikladů “*puer-senex*“. Je v tom běžící, ubíhající čas, který se jako u závodníka zrychluje tím více, čím je cíl blíž. A pak je konec a dál už nic!

Jak říká básník, *...od mládí do stáří, od prvního nadšení k nadšení sloučenému s moudrostí*. Ve Valterově osobnosti a jeho tvorbě je přítomno právě i toto stále trvajícím mládí a už také moudrost stáří a to je něco co je nakonec schopno vidět a pochopit jenom stáří; tedy všechno to, co stojí za život, co zůstává a během života sládně, jako ovoce na podzim, před tím, než přijde zima. Něco, co zůstává přes všechnu nepopiratelnost ubíhajícího času.

Jaromír Homolka, Miroslav Horníček, Karel Valter